

Lider-Üye Etkile?im Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Lider-Üye Etkile?im Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25341>

Özet

Uyarlama türünde bir psikometrik araç olan **Lider-Üye Etkile?im Ölçe?i**, Necati Öztürk taraf?ndan 2015 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda Türk kültürüne kazandırmı?tır. Bu ölçek, özellikle **e?itim örgütleri** ba?lam?nda, liderler (okul yöneticileri) ile üyeler (ö?retmenler) aras?ndaki ili?kinin kalitesini ve niteli?ini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, **örgüt kültürü** ve **ö?retmen liderli?i** gibi kritik örgütsel de?i?kenler üzerindeki lider-üye etkile?iminin arac?l?k rolünü inceleyen geni? kapsamlı bir çal??manın parçası olarak kullanılmı?tır. Bu araç, yüksek kaliteli lider-üye ilişkilerinin örgütsel sonuçlar üzerindeki etkilerini analiz etmek için önemli bir veri kaynağı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Lider-Üye Etkile?imi, LMX, Ö?retmen Liderli?i, Örgüt kültürü, E?itim Yönetimi, Uyarlama, Psikometrik Ölçek.

Yazarlar

Necati ÖZTÜRK

Amaç

Lider-Üye Etkile?im Ölçe?i'nin temel amacı, **lider-üye etkile?imi (LMX)** kuramının temelini oluşturan, bir lider ile takipçisi aras?ndaki ili?kinin kalitesini de?erlendirmektir. Bu adaptasyon çal??ması özel olarak, e?itim örgütleri içerisindeki yöneticiler ve ö?retmenler aras?ndaki profesyonel ilişkilerin algılanan düzeyini ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, liderlik süreçlerinin ve örgütsel ç?kt?ların anlaşılmas?nda kritik bir rol oynayan bu ilişkilerin yüksek (iç grup) veya düşük (dış grup) kalitede olup olmadı?ını belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, liderli?in etkilili?ini ve çal??anların örgütsel ba?lılık düzeylerini arttırmaya yönelik stratejilerin geli?tirilmesine katkıda bulunur.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel liderlik modellerinden biri olan Lider-Üye Etkile?imi (LMX) kuramına dayanmaktadır. Bu yapı, liderler ve üyeler aras?ndaki ilişkilerin kalitesinin, kar??lılık güven, saygı, yükümlülük ve profesyonel destek düzeylerine göre de?i?ti?ini varsayar. Yüksek kaliteli LMX ilişkileri, genellikle üyelerin daha fazla sorumluluk üstlenmesine ve liderden daha fazla kaynak/destek almasına yol açar.

Ölçek, bu etkile?imlerin çok boyutlu yapısını yakalamayı amaçlar. Temel olarak, ili?kinin

duygusal ve görev odaklı yönlerini ayr? ayr? veya birle?ik bir biçimde ele alarak, üyelerin liderleriyle olan ba?lar?n? nas?l alg?lad?klar?n? nicel olarak ifade etmeyi sa?lar. Bu ba?lamda, ölçek **liderlik** ara?t?rmalar? ve örgütsel davran?? alanlar? için temel bir ölçüm aracıdır.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal kaynakta sunulan verilerinde spesifik geçerlik analiz sonuçlarına ("-") rastlanmam??tır. Ancak, bir ölçe?in Türk kültürüne uyarlanması sürecinde standart olarak izlenen ad?mlar mevcuttur. Bu ad?mlar genellikle dilsel e?de?erlik, içerik geçerli?i ve yapı geçerli?i çal??malar?n? içerir.

Yapı geçerli?ini sa?lamak amacıyla, ölçe?in faktör yap?s?n?n orijinal ölçekle tutarlı olup olmad??n? belirlemek için do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) çal??malar?n?n yapılması beklenir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad?? yapıyı ne kadar do?ru temsil etti?ini gösterir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta ölçe?e ait spesifik güvenirlik katsayılar? ("-") belirtilmemiştir. Psikometrik ara?lar?n kalitesini belirlemek için güvenilirlik analizleri zorunludur.

Uyarlama çal??malar?nda en yaygın kullanılan güvenilirlik yöntemi, ölçe?in iç tutarlılı??n? ölçen **Cronbach Alfa** katsayısıdır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtü?ünü gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirli?i de ölçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini kontrol etmek amacıyla uygulanabilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in adaptasyon çal??mas?nda uygulanan faktör analizi sonuçları detaylı olarak belirtilmemiştir. Ancak, **Lider-Üye Etkile?im Ölçe?i** gibi köklü yapılar? ölçek araçları uyarlanmas?nda, ölçe?in orijinal çok faktörlü yap?s?n?n (e?er varsa) Türkçe örneklemede de do?rulanması esastır.

Bu amaçla, genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullanılır. DFA, Öztürk'ün çal??mas?nda yer alan öğretmen ve yöneticilerden oluşan örneklemede, ölçe?in LMX yap?s?n? temsil eden alt boyutları (örneğin, kar?ıllıklı güven, profesyonel destek) kültürel olarak geçerli oldu?unu göstermeyi amaçlam??tır.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamas?na ra?men, LMX ölçekleri tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (örne?in, "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim örgütlerinde çal??an profesyoneller (Ö?retmenler ve Yöneticiler).

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Gaziantep Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan doktora tezinin örneklem grubunu olu?turan e?itim sektörü çal??anlard?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim dayal? anket metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

LMX Teorisi, ?li?ki Kalitesi, Örgütsel Davran??, E?itim, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: necatiozturk.tr@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Gaziantep Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Çal??man?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Ölçe?in adaptasyon çal??mas? 2015 y?l?nda tamamlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik amaçl? kullan?m? için gerekli izinlerin ve olası ücretlendirme bilgilerinin, sorumlu yazar Necati Öztürk ile do?rudan ileti?ime geçilerek ö?renilmesi gerekmektedir.

Referanslar

Ölçe?in adaptasyonuna ili?kin temel referans a?a??da sunulmu?tur.

Öztürk, N.(2015). *E?itim örgütlerinde örgüt kültürü ve ö?retmen liderli?i: Lider-üye etkile?iminin arac?l?k rolü*, (Yay?mlanmam?? doktora tezi), Gaziantep Üniversitesi E?itim Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: [lider-uye-etkilesim-olcegi-toad.pdf](#)

Lider-Üye Etkile?im Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu akademik kaynak giri?i için ölçe?in maddeleri orijinal kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için Necati Öztürk'ün 2015 tarihli doktora tezine ba?vurulmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM